

Златка Стратиева

ЗБИРУТЪК

**Избрано от съкровищницата
на граовския диалект**

*На моята скъпа правнучка Анастасия –
с безмерна обич.*

Прабаба Златка

Златка Стратиева

ЗБИРУТЪК

**Избрано от съкровищницата
на граовския диалект**

София • 2017

Издателство на БАН „Проф. Марин Дринов“

© Златка Стоянова Стратиева, автор, 2017
© Константин Атанасов Жеков, художник на корицата, 2017
© Издателство на БАН „Проф. Марин Дринов“, 2017

ISBN 978-954-322-905-5

СЪДЪРЖАНИЕ

I. За изчезващото богатство (вместо увод)	7
II. Благъе думе от граовские умне главе (Сладки думи от граовски умни глави)	9
III. Мукъе от различные рукъе (Мъки от различни причини)	21
IV. Благословие (Благословии).....	26
V. Проклетие/Клетве (Проклетия/Клетви).....	28
VI. Дребулие (Дреболии).....	31
VII. Пришляпък (Притурка).....	37
VIII. За автора	67

I. ЗА ИЗЧЕЗВАЩОТО БОГАТСТВО

(ВМЕСТО УВОД)

Ако твърдението, че диалектите са богатството на един език, е вярно, то най-отговорно можем да кажем, че граовският диалект е основна част от съкровищницата на българския език.

Неоспоримо доказателство за това заключение е новата книга на Златка Стратиева „Збирутък“ (сбиротък), чието заглавие носи сарказма и уникалното чувство за хумор, присъщи на душевността на граовеца.

По своята същност „Збирутък“ е сборник от застрашените от изчезване думи и изрази от граовския диалект, с техния прецизен превод на книжовен български език, събрани с много родолюбиво чувство, усърдие и труд. Съставен е от шест раздела: „Бла̀гъ̀е д̀уме от гра̀овск̀е ум̀не гла̀ве“ (Сладки думи от граовски умни глави), „Му̀к̀е от раз̀лич̀не ру̀к̀е“ (Мъки от различни причини), „Благослов̀е“ (Благословии), „Проклет̀е“ (Проклетия), „Дребу̀л̀е“ (Дреболии), „Пришля̀п̀к“ (Притурка).

Това е един изключително ценен труд, който е уникален опит да се запази жива традицията. Разглеждайки езика като организъм, който търпи позитивно или негативно развитие, не можем да не отбележим с тъга, че част от думите и изразите, с които са си служили предците ни, вече никъде не могат да бъдат чути. Ето защо „Збирутък“ е ценна не само за диалектологията като наука за диалектите, но и за нас, връщайки ни в детството при езика, на който са говорили нашите баби и дядовци.

Едно от най-ценните качества на този труд обаче е способността му да ни зареди с родолюбив дух. И как по друг начин можем да наречем духа, който прозира от усилията на автора да съхрани едно застрашено от изчезване богатство? А как да наречем човека, допринесъл за патриотичното възпитание на много поколения българчета?

Лично аз винаги наричам Златка Стратиева „моя любим учител“.

Кънчо Атанасов

Народните умотворения и диалектни думи идват до нас от бистрия извор на далечното минало, чисти и неподправени. Недопустимо е да ги оставим в забвение, защото те са, които ни карат да стоим изправени и горди пред сътвореното от нашите предци!

Нека останат да блестят в народната памет и реч като златни пендари!

Зл. Стратиева

VIII. ЗА АВТОРА

ЗЛАТКА СТОЯНОВА СТРАТИЕВА е родена на 15 март 1931 г. в гр. Брезник. Началното си образование получава в гр. Самоков, основното – в София, а средното – в гр. Брезник.

Завършва учителския институт „Тодор Самодумов“ в Пловдив. Тридесет и девет години от живота си посвещава на учителската професия. Работи три години като дружинен ръководител, петнадесет години е преподавател по български език и литература и в продължение на двадесет и една години е заместник-директор на СОУ „Васил Левски“ – гр. Брезник. Носител е на орден „Кирил и Методий“.

След пенсионирането си три години ръководи литературно студио в Център за работа с деца – Брезник. Участва активно в обществения и културния живот на града.

Тя е един от съставителите на книгата „Граовски диалектни думи и изрази в Брезник и Брезнишко“, заедно с Виктория Бъчварова и Светла Панталеева.

Златка Стратиева
ЗБИРУТЪК
Избрано от съкровищницата
на граовския диалект

Българска
Първо издание

Редактор *Борислав Кременски*
Художник на корицата *Константин Жеков*
Графичен дизайнер *Даниела Василева*

Формат 167 × 237 mm
Печатни коли 4,25

Печатница на Издателството на БАН „Проф. Марин Дринов“
1113 София, ул. „Акад. Георги Бончев“, бл. 5

www.baspress.com

ISBN 978-954-322-905-5